

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย จะได้นำมาอภิปรายโดยแยกกล่าวตามแต่ละแบบของการใช้เครื่องมือในการวัดทัศนคติดังต่อไปนี้

1. การวัดทัศนคติของอาชีพครู โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ยจากการใช้แบบสอบถามแบบลิเคอร์ท สเกล ของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงทัศนคติต่ออาชีพครูทั้ง 6 ด้าน พอนำมาแยกกล่าวตามแต่ละกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร การหาค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างซึ่งแสดงทัศนคติต่ออาชีพครูในด้านการสอน จรรยาครู ความสัมพันธ์กับอาชีพและบุคคลอื่น ประโยชน์ ค่านิยมทางสังคม สถานที่ทำงาน เศรษฐกิจและความก้าวหน้าของกลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งเห็นได้ว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่ออาชีพครูทั้ง 6 ด้านดังกล่าวของนิสิตทั้ง 4 ชั้น จัดอยู่ในระดับที่มีความใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 2) และเมื่อนำเอาคะแนนเฉลี่ยทุกด้านมาทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้น พบว่า ทัศนคติต่ออาชีพครูในด้านการสอน ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่านิสิตทั้ง 4 ชั้นมีความเห็นสอดคล้องต่อกันว่า ครูต้องเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก

ส่วนทัศนคติต่ออาชีพครูในด้านการสอน ความสัมพันธ์กับอาชีพและบุคคลอื่น ประโยชน์ ค่านิยมในสังคม สถานที่ทำงาน เศรษฐกิจและความก้าวหน้า ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีทัศนคติต่ออาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4) ซึ่งเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยไปเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติต่ออาชีพครูระหว่างชั้นเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของนิวแมน-คูลส์ (ตารางที่ 5 6 7 8 และ 9) ปรากฏผลดังนี้

การเปรียบเทียบในด้านการสอน ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 2 กับนิสิตชั้นปีที่ 3 นิสิตชั้นปีที่ 3 กับนิสิตชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่ออาชีพครูในด้านการสอนไม่แตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่านิสิตเหล่านี้มีความกระตือรือร้นที่จะสอนให้ มีประสิทธิภาพพอ ๆ กัน แต่ทัศนคติต่ออาชีพครูในค่านการสอนของกลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 5) จึงเห็นได้ว่า เมื่อพิจารณาในค่านการสอน นิสิตชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่ออาชีพครูดีกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ตามลำดับ แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 1 มีความกระตือรือร้นที่จะสอนให้ มีประสิทธิภาพมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4

การเปรียบเทียบในค่านความสัมพันธ์กับอาชีพและบุคคลอื่น ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 2 กับนิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 นิสิตชั้นปีที่ 3 กับนิสิตชั้นปีที่ 4 นิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 4 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทัศนคติต่ออาชีพครูในค่านนี้ของนิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 6) เห็นได้ว่า ทัศนคติต่ออาชีพครูของนิสิตชั้นปีที่ 1 ดีกว่าทัศนคติต่ออาชีพครูของนิสิตชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 1 เห็นว่าอาชีพครูมีความสำคัญ และจำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมของสังคมมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3

การเปรียบเทียบในค่านประโยชน์ของอาชีพครู ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 นิสิตชั้นปีที่ 2 กับนิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 รวมทั้งนิสิตชั้นปีที่ 3 กับนิสิตชั้นปีที่ 4 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 7) แสดงว่านิสิตทุกชั้นมีความเห็นในระดัยเดียวกันว่า อาชีพครูมีประโยชน์ต่อตนเอง และต่อสังคม

การเปรียบเทียบในค่านค่านิยมในสังคม ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 2 กับนิสิตชั้นปีที่ 3 นิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 มีทัศนคติในค่านค่านิยมในสังคมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทัศนคติต่ออาชีพครูในค่านที่กล่าวถึงนี้ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 กับนิสิตชั้นปีที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 8) จะเห็นได้ว่า ในค่านค่านิยมในสังคมนี้ทัศนคติต่ออาชีพครูของนิสิตชั้นปีที่ 4 ดีกว่าทัศนคติต่ออาชีพครูของนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 4 รู้สึกมีความภาคภูมิใจในเกียรติของครูมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3

การเปรียบเทียบในค่านสถานที่ทำงาน เศรษฐกิจและความก้าวหน้า ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตในชั้นปีที่ 2 กับนิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 นิสิตชั้นปีที่ 3 กับนิสิตชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่ออาชีพครูในค่านสถานที่ทำงาน เศรษฐกิจและความก้าวหน้า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทัศนคติต่ออาชีพครูในค่านเดียวกันนี้ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 3 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 9) จะเห็นได้ว่า ทัศนคติต่ออาชีพครูในค่านสถานที่ทำงาน เศรษฐกิจและความก้าวหน้า ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ดีกว่าทัศนคติต่ออาชีพครูของนิสิตชั้นปีที่ 3 แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 1 มีความรู้สึว่าการประกอบอาชีพครูนั้นมีความเจริญก้าวหน้า และไม่จำเป็นต้องเลือกสถานที่ทำงานที่สบายหรือที่เจริญทันสมัย สูงกว่านิสิตในชั้นปีที่ 3

ผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วในค่านการสอน ความสัมพันธ์กับอาชีพและบุคคลอื่น ประโยชน์ ค่านิยมในสังคม สถานที่ทำงาน เศรษฐกิจและความก้าวหน้า จะเห็นได้ว่า มีเพียงค่านเดียวคือ ค่านค่านิยมในสังคม ที่นิสิตในระดับชั้นสูงขึ้นไปมีทัศนคติต่ออาชีพครูดีกว่านิสิตในระดับชั้นที่ต่ำกว่าลงมา ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความภาคภูมิใจในเกียรติของครูมากกว่านิสิตในชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 นอกนั้นนิสิตในระดับชั้นต่ำกว่ามีทัศนคติต่ออาชีพครูดีกว่านิสิตในระดับชั้นสูงขึ้นไป กล่าวคือ นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความกระตือรือร้นที่จะสอนให้ มีประสิทธิภาพมากกว่านิสิตในชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 นิสิตชั้นปีที่ 1 เห็นว่าอาชีพครูมีความสำคัญและจำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมของสังคม มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 นิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความเห็นสอดคล้องกันว่า อาชีพครูมีประโยชน์ทั้งส่วนบุคคลและต่อสังคม และนิสิตชั้นปีที่ 1 มีความรู้สึว่าการประกอบอาชีพครูมีความเจริญก้าวหน้าและไม่จำเป็นที่จะต้องเลือกทำงานแต่ในที่สะดวกสบายหรือที่เจริญทันสมัย สูงกว่านิสิตในชั้นปีที่ 3 ที่เป็นเช่นนี้น่าจะกล่าวได้ว่า เนื่องจากประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวิทยาลัยวิชาการศึกษาจัดให้นิสิตยังมีส่วนที่จะเอื้ออำนวยในการเสริมสร้างทัศนคติที่ต่ออาชีพครูในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นน้อยเกินไป ทั้งเมื่อนิสิตเรียนในระดับที่สูงขึ้น สภาพแวดล้อมทางสังคม ประกอบกับความรู้ที่นิสิตได้รับเพิ่มพูนมากขึ้นนั้นทำให้นิสิตรู้จักอาชีพอื่นมากขึ้นและมองเห็นว่า อาชีพอื่น ๆ เหล่านั้นน่าจะมีช่องทางที่จะสร้างเกียรติยศชื่อเสียง ตลอดจนฐานะทางการเงินได้ดีกว่าอาชีพครู ฉะนั้นเมื่อนิสิตเรียนใน

ระดับสูงขึ้นไปจึงมองเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพครูน้อยลง

กลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน การหาค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งแสดงทัศนคติต่ออาชีพครูในด้าน การสอน จรรยาครู ความสัมพันธ์กับอาชีพและบุคคลอื่น ประโยชน์ ค่านิยมทางสังคม สถานที่ทำงาน เศรษฐกิจและความก้าวหน้า จะเห็นได้ว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยทั้ง 6 ด้าน จัดอยู่ในระดับที่มีความใกล้เคียงกันมาก (ตารางที่ 3) และเมื่อได้นำเอาคะแนนเฉลี่ยด้านต่าง ๆ ทุกด้าน มาทำการวิเคราะห์หาความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างจากค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แต่ละชั้นพบว่า ทัศนคติต่ออาชีพครูในการสอน จรรยาครู ความสัมพันธ์กับอาชีพครูและบุคคลอื่น ประโยชน์ ค่านิยมทางสังคม สถานที่ทำงาน เศรษฐกิจและความก้าวหน้า ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า นิสิตในชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีปรากฏการณ์ในสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในระดับเดียวกัน ทุกชั้น กล่าวคือ มีความกระตือรือร้นที่จะสอนให้มีประสิทธิภาพ เห็นว่าตนจะเป็นครูที่ดี สุภาพ เรียบร้อย เป็นตัวอย่างแก่เด็ก เห็นว่าอาชีพครูมีความสำคัญและจำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมของสังคม ทั้งยังเห็นว่าอาชีพครูมีประโยชน์ทั้งส่วนบุคคลและสังคม รู้สึกภาคภูมิใจในเกียรติของครู เห็นว่าอาชีพครูมีความเจริญก้าวหน้า และไม่จำเป็นต้องเลือกสถานที่ทำงานที่สะดวกสบายหรือเจริญทันสมัย

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วเห็นว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีทัศนคติต่ออาชีพครูแยกตามด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้านนั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนั้นน่าจะเนื่องมาจากประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวิทยาลัยวิชาการศึกษาจัดให้แก่ นิสิตนั้นมีส่วนที่จะเอื้ออำนวยในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูได้น้อยเกินไป นอกจากนั้นการรวมคะแนนจากข้อคำถามซึ่งเป็นข้อย่อยหลาย ๆ ข้อ รวมเข้าเป็นคะแนนของอาชีพครูแต่ละด้าน อาจทำให้ความแตกต่างที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละข้อย่อยเลือนไปไม่สามารถมองเห็นความแตกต่างนั้นได้

จึงกล่าวได้ว่า จากการหาค่าของคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่ออาชีพครูทั้ง 6 ด้าน ซึ่งวัดด้วยแบบสอบถาม แบบ ดิเคอร์ท สเตล นั้น โดยส่วนรวมแล้ว นิสิตในระดับชั้นนี้ สูงกว่ามีทัศนคติต่ออาชีพครูไม่เป็นไปในทางที่ดีกว่า นิสิตในระดับชั้นที่ต่ำกว่าลงมา

2. การวัดด้วย ซีแมนติก ดิฟเฟอเรนเชียล สเกล นั้น เมื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ย จากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามซึ่งกลุ่มตัวอย่างใดแสดงความคิดเห็นต่อคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับอาชีพครู โดยการพิจารณาจากตัวเราในคำ "ข้าพเจ้าเป็นครู" "ครูของข้าพเจ้า" และ "ผู้ประกอบอาชีพสอนหนังสือ" ซึ่งพื่อนำมาแยกกล่าวตามแต่ละกลุ่มได้ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เมื่อได้นำคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครูมาแยกเปรียบเทียบแต่ละคุณลักษณะ พบว่า จากการพิจารณาในคำ "ข้าพเจ้าเป็นครู" กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความเห็นไปในทำนองเดียวกันคือ เมื่อตัวเขาเหล่านั้นเป็นครูจะเป็นผู้ที่มีความทะเยอทะยาน เป็นคนที่มีความลึกซึ้ง มองโลกในแง่ดี เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ รอบคอบ คุ้นเคยง่าย มีความยุติธรรม เรียบ ๆ มีเมตตา เป็นคนฉลาด มีเกียรติ แข็งแรง ทำงานหนัก มีความเสียสละ เป็นคนทันสมัย สนุก และเป็นคนขยัน ส่วนคุณลักษณะด้านเอื้อเพื่อพ่อแม่ เชื่อถือได้ และเยือกเย็นระหว่างกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 10) คือกลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 เห็นว่า เมื่อตนเองเป็นครูนั้น จะมีคุณลักษณะด้านเอื้อเพื่อพ่อแม่มากกว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความเชื่อถือได้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 (ตารางที่ 11 และ 12)

ในคำ "ครูของข้าพเจ้า" กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ครูของตนนั้นมีความทะเยอทะยาน เป็นคนลึกซึ้ง มองโลกในแง่ดี มีความรอบคอบ เป็นคนเอื้อเพื่อพ่อแม่ คุ้นเคยง่าย มีความยุติธรรม เรียบ ๆ มีความเมตตา มีเกียรติ ทำงานหนัก เป็นผู้เสียสละ เป็นคนทันสมัย สนุก และเป็นคนเชื่อถือได้ ส่วนอีก 3 คุณลักษณะ คือ เป็นผู้มีความฉลาด เป็นคนแข็งแรง และมีความขยัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 15) คือ กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านความฉลาดมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 4 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านความแข็งแรง มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และนิสิตชั้นปีที่ 4 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านขยันขันแข็ง มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 (ตารางที่ 15, 16 และ 17)

จากการพิจารณาในด้าน "ผู้ประกอบการอาชีพสอนหนังสือ" ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ต่างก็มีความเห็นไปในทำนองเดียวกันว่า ผู้ที่จะมาประกอบอาชีพครูนั้น ต้องเป็นผู้ที่มีความทะเยอทะยาน มีความลึกซึ้ง มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ เป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คุ้นเคยง่าย มีความยุติธรรม เรียบ ๆ มีความเมตตา เป็นคนฉลาด มีเกียรติ เป็นคนแข็งแรง ทำงานหนัก เป็นผู้เสียสละ สนุก มีความเชื่อถือได้ เป็นคนเยือกเย็น และมีความขยัน ส่วนคุณลักษณะด้านมองโลกในแง่ดี และเป็นคนทันสมัยนั้น มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 18) คือ กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านมองโลกในแง่ดีมากกว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านเป็นคนทันสมัยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 3 (ตารางที่ 19 และ 20)

กลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน เมื่อพิจารณาในด้าน "ข้าพเจ้าเป็นครู" กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความเห็นเป็นไปในทำนองเดียวกันคือ เมื่อตัวของนิสิตเหล่านี้เป็นครูจะเป็นบุคคลที่มีความทะเยอทะยาน มองโลกในแง่ดี รอบคอบ เป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คุ้นเคยง่าย มีความยุติธรรม เรียบ ๆ เป็นคนฉลาด เป็นคนแข็งแรง เป็นผู้เสียสละ สนุก เชื่อถือได้ เป็นคนเยือกเย็น และมีความขยัน ส่วนคุณลักษณะด้านเป็นคนลึกซึ้ง มีความรับผิดชอบ มีเมตตา มีเกียรติ ทำงานหนัก และเป็นคนทันสมัยนั้น กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 21) กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านเป็นคนที่มีความลึกซึ้ง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 4 ส่วนกลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านมีความรับผิดชอบต่อมากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 สำหรับคุณลักษณะด้านความมีเมตตา นั้น เมื่อหาความแตกต่างระหว่างความเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้น ปรากฏว่าทั้ง 4 ชั้น มีความเห็นตรงกันว่า ถ้าตนเป็นครูจะเป็นผู้มีมีความเมตตา กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านมีเกียรติ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านทำงานหนัก มากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 และกลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 3 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านเป็นคนทันสมัย มากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 (ตารางที่ 22, 23, 24

25, 26 และ 27)

จากการพิจารณาในด้าน "ครูของข้าพเจ้า" กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความเห็นเป็นไปในทำนองเดียวกันคือ ครูของตนนั้นเป็นผู้ที่ค่อนข้างมีความทะเยอทะยาน มีความลึกซึ้ง มองโลกในแง่ดี มีความรอบคอบ เป็นคนเอื้อเฟื้อ มีความยุติธรรม เรียบ ๆ มีเมตตา เป็นคนฉลาด มีเกียรติ เป็นคนแข็งแรง ทำงานหนัก ทันสมัย สนุก เป็นคนที่เชื่อถือได้ และมีความขยัน ส่วนคุณลักษณะด้านมีความรับผิดชอบ คุณเคยง่าย มีความเสียสละ และเยือกเย็นนั้น กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 28) คือ กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านรับผิดชอบมากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 4 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านคุณเคยง่าย มากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 3 สำหรับคุณลักษณะด้านมีความเสียสละนั้น ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 เห็นด้วยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 4 โดยเฉพาะนิสิตชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านนี้มากกว่านิสิตชั้นปีที่ 3 อีกชั้นหนึ่ง และทั้งยังเห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านเป็นคนเยือกเย็นมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 (ตารางที่ 29, 30, 31 และ 32)

จากการพิจารณาในด้าน "ผู้ประกอบการอาชีพสอนหนังสือ" พบว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความเห็นสอดคล้องเป็นไปในทำนองเดียวกันว่า ผู้ที่จะมาประกอบอาชีพครูนั้น เป็นผู้ที่มีความทะเยอทะยาน ลึกซึ้ง มองโลกในแง่ดี มีความรับผิดชอบ เป็นผู้รอบคอบ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คุณเคยง่าย มีความยุติธรรม เมตตา เป็นคนแข็งแรง ทำงานหนัก เสียสละ ทันสมัย และเยือกเย็น ส่วนคุณลักษณะด้านเรียบ ๆ ฉลาด มีเกียรติ สนุก เชื่อถือได้ และมีความขยันนั้น กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 33) กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านเรียบ ๆ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านเป็นคนฉลาด และด้านมีเกียรติมากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 3 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านเชื่อถือได้ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 2 เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านมีความขยันมากกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 (ตารางที่ 34, 35, 36, 37, 38 และ 39)

3. การจัดอันดับในการเลือกอาชีพ จากผลการวิจัย เมื่อพิจารณาในด้านความชอบ เศรษฐกิจ เกียรติยศ และฐานะทางสังคม โดยถือเอาการเลือกตามความชอบเป็นหลัก และการเลือกตามด้านเศรษฐกิจ เกียรติยศ ตลอดจนฐานะทางสังคมเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา ซึ่งพอจะแยกกล่าวตามแต่ละกลุ่มได้ดังนี้

จากกลุ่มตัวอย่างนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร สำหรับอันดับในการเลือกอาชีพตามความชอบนั้น จากผลการวิจัย (ตารางที่ 40) ซึ่งให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมนั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างชอบอาชีพวิศวกรเป็นอันดับ 1 อาชีพเภสัชกร และสถาปนิกเป็นอันดับ 2 ส่วนอาชีพครูนั้น กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 เลือกเป็นอันดับที่ 1 อันดับที่ 3 อันดับที่ 8 และอันดับที่ 10 แสดงว่า นิสิตชอบอาชีพวิศวกรมากที่สุด ในจำนวนอาชีพทั้ง 10 อาชีพนี้ รองลงมาก็คืออาชีพเภสัชกร และสถาปนิก และนิสิตยิ่งเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปยิ่งชอบอาชีพครูน้อยลงตามลำดับ

ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจาก ปัจจุบันนี้สภาพทางสังคมทำให้คนมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่มีรายได้สูง แต่ขณะเดียวกันก็คำนึงถึงเกียรติยศควบตามลักษณะของคนไทย เพราะเมื่อพิจารณาจากการที่กลุ่มตัวอย่างเลือกอาชีพตามเศรษฐกิจ เกียรติยศ และฐานะทางสังคมนั้น ปรากฏว่าอาชีพวิศวกร เภสัชกร และสถาปนิกนั้น นิสิตเห็นว่ามีรายได้สูง รองจากอาชีพค้าขาย (ตารางที่ 41) แต่มีเกียรติยศสูงกว่าอาชีพค้าขาย (ตารางที่ 42) และอยู่ในฐานะทางสังคมระดับกลาง (ตารางที่ 43)

สำหรับอาชีพครูนั้น โดยส่วนรวมแล้วนิสิตมองเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น (ตารางที่ 41) มีเกียรติยศอยู่ในระดับกลาง ต่ำกว่าทหารและตำรวจ (ตารางที่ 42) ฐานะทางสังคมไม่ตึก ต่างกับทหารและตำรวจ ซึ่งนิสิตเห็นว่า มีฐานะทางสังคมดีกว่าครูมาก (ตารางที่ 43) ที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากปัจจุบันผู้นำในระบบสังคมไทยอันได้แก่กลุ่มชนระดับผู้บริหารประเทศนั้น ส่วนใหญ่มาจากอาชีพทหารและตำรวจ จึงทำให้นิสิตเห็นว่าอาชีพทหารและตำรวจมีเกียรติสูง และมีฐานะทางสังคมดีกว่าอาชีพอื่น และเมื่อนิสิตเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปยิ่งชอบอาชีพครูน้อยลงก็น่าจะเนื่องมาจากว่า เมื่อนิสิตเรียนในระดับชั้นสูงขึ้นเรื่อย ๆ นั้น ก็รู้จักอาชีพต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะนิสิตชั้นปีที่ 4 ยังมีประสบการณ์จากการฝึกสอนอีกด้วย ทำให้มองเห็นว่าอาชีพอื่นส่วนใหญ่สามารถ

แสวงหาเกียรติยศ และรายได้สูงกว่าอาชีพครู ฉะนั้นเมื่อจวนจะจบการศึกษาจึงยิ่งชอบอาชีพครูน้อยลงเป็นลำดับ

กลุ่มตัวอย่างนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน สำหรับอันดับในการเลือกอาชีพตามความชอบนั้น จากผลการวิจัย (ตารางที่ 44) ชี้ให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาในส่วนรวมแล้วจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างชอบอาชีพวิศวกรเป็นอันดับแรก และรองลงมาคืออาชีพครู ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 เลือกเป็นอันดับ 2 นิสิตชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 เลือกเป็นอันดับ 1 ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 4 เลือกเป็นอันดับ 4 แสดงว่า โดยส่วนรวมแล้วนิสิตชอบอาชีพครู แต่ยังคงชอบน้อยกว่าอาชีพวิศวกร และนิสิตชั้นปีที่ 4 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายจะชอบอาชีพครูน้อยกว่านิสิตในชั้นอื่น ๆ ที่ต่ำกว่า

ที่เป็นเช่นนี้จะเนื่องมาจาก เหตุผลดังกล่าวมาแล้วที่ว่า สภาพสังคมทำให้คนมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่มีรายได้สูง โดยคำนึงถึงเกียรติยศด้วยเป็นสำคัญ เพราะจากการพิจารณาการเลือกอาชีพตามด้านอื่น ๆ อีก 3 ด้านคือ เศรษฐกิจ เกียรติยศ และฐานะทางสังคมนั้น ปรากฏว่านิสิตเห็นว่าอาชีพวิศวกรมีรายได้สูงรองจากอาชีพค้าขาย (ตารางที่ 45) และมีเกียรติระดับกลาง ค่อยกว่าทหารและครู (ตารางที่ 46) และอยู่ในฐานะทางสังคมที่ต่ำกว่าครู แม่จะต่ำกว่าอาชีพตำรวจ (ตารางที่ 47)

สำหรับอาชีพครูนั้น โดยส่วนรวมแล้วนิสิตมองเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น (ตารางที่ 45) แต่จัดว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ แม่จะค่อยกว่าทหารและตำรวจ (ตารางที่ 46) และอยู่ในฐานะทางสังคมระดับกลาง ค่อยกว่าอาชีพตำรวจ ทหาร และวิศวกร ตามลำดับ (ตารางที่ 47) แสดงว่า อาชีพทหารและตำรวจนั้น นิสิตยังคงเห็นว่า เป็นอาชีพที่มีเกียรติและอยู่ในฐานะทางสังคมระดับสูง ตามเหตุผลที่ได้อธิบายมาแล้วที่ว่า เนื่องจากผู้นำในสังคมไทยส่วนใหญ่มาจากอาชีพทหารและตำรวจ จึงมีแนวโน้มที่จะทำให้คนไทยทั่วไปเห็นว่าอาชีพทั้งสองนี้จะนำมาซึ่งความมีเกียรติ และมีฐานะทางสังคมในระดับสูง แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวันโดยส่วนรวมยังจัดว่าชอบอาชีพครู ทั้งนี้ เนื่องจากนิสิตเห็นว่า เป็นอาชีพที่มีเกียรติแม้รายได้จะต่ำ แต่ก็คงมีเกียรติรองจากอาชีพทหารและตำรวจ และนิสิตชั้นปีที่ 4 ชอบอาชีพครูน้อยกว่านิสิตชั้นอื่น ๆ ในระดับที่ต่ำกว่า ก็น่าจะเนื่องมาจากการที่นิสิตชั้นปีที่ 4 นั้นนอกจากจะมีความรู้และ

ประสบการณ์มากกว่านิสิตชั้นอื่น ๆ แล้ว ยังมีโอกาสได้นำเอาวิชาความรู้ไปปฏิบัติจริงโดยการฝึกสอนอีกด้วย ทำให้มีโอกาสที่จะเปรียบเทียบกับอาชีพอื่นซึ่งตนรู้จักมากขึ้นกว่านิสิตในชั้นอื่น ๆ ทำให้มองเห็นว่า มีอาชีพอื่น ๆ อีกมากมายที่สามารถแสวงหาเกียรติยศชื่อเสียง อีกทั้งรายได้สูงกว่าอาชีพครู นิสิตชั้นปีที่ 4 จึงชอบอาชีพครูน้อยกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า จากการเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวแล้ว แสดงว่า การที่สังคมเปลี่ยนแปลงไปนี้ทำให้คนไทยส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะเห็นความสำคัญของอาชีพที่ตนสามารถเลือกประกอบได้อย่างอิสระ ไม่ต้องอาศัยระบบราชการและเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าคำนึงถึงเกียรติยศและฐานะทางสังคมแล้วยังเห็นว่าการเป็นข้าราชการโดยเฉพาะทหารและตำรวจมีความสำคัญมาก ทั้งนี้ เนื่องจากโครงสร้างของสังคมไทยเน้นให้เห็นการเชิดชูฐานะของทหารและตำรวจมากกว่าอาชีพอื่น ด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้วคนส่วนใหญ่จึงเห็นว่าอาชีพครูมีความสำคัญจัดอยู่ในระดับกลาง

จากการศึกษาทัศนคติต่ออาชีพครู โดยใช้เครื่องมือในการวัด 3 แบบ คือ แบบลิเคอร์ท สเกล ซีแมนติก ดิฟเฟอเรนเชียล สเกล และการจัดอันดับที่ในการเลือกอาชีพ พบที่จะสรุปผลได้ว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานซึ่งตั้งไว้ว่า นิสิตในชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 จะมีทัศนคติต่ออาชีพครูแตกต่างกัน โดยที่นิสิตที่เรียนในระดับชั้นสูงขึ้นไปจะมีทัศนคติต่ออาชีพครูไปในทางที่ดีกว่านิสิตในชั้นที่ต่ำกว่าลงมา เพราะผลที่ได้ปรากฏว่าส่วนใหญ่แล้วทัศนคติต่ออาชีพครูในค่านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 เป็นไปใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึงทัศนคติต่ออาชีพครูของนิสิตทุกชั้นเหมือนกัน อีกลักษณะหนึ่งคือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ปรากฏว่านิสิตในชั้นที่ต่ำกว่า โดยเฉพาะนิสิตชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่ออาชีพครูไปในทางที่ดีกว่านิสิตที่เรียนในระดับชั้นสูงขึ้นไป จึงไม่เป็นไปตามผลการวิจัยของ เมซเซอร์¹ ที่ว่า การอบรมสั่งสอนและการฝึกฝนจะทำให้ให้นิสิตฝึกหัดครูมีทัศนคติต่ออาชีพครูเป็นไปในทาง

¹Mazer, *op. cit.*

ที่คชั้น ทั้งนิสิตชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่ก็มีทัศนคติต่ออาชีพครูไม่เป็นไปในทางที่ดีขึ้นกว่าทัศนคติต่ออาชีพครูของนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ยกเว้นค่านิยมในสังคมของกลุ่มวิทยาลัย วิชาการศึกษาประสานมิตร ฉะนั้นจึงไม่เป็นไปตามผลการวิจัยของ ลิบสคอมป์² และของ สมหมาย กระจ่างลิขิต³ ที่ว่า นิสิตที่ฝึกสอนแล้วจะมีทัศนคติต่ออาชีพครูดีกว่านิสิตที่ยังไม่ได้ฝึกสอน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากสาเหตุสำคัญที่พอจะนำมาแยกกล่าวได้ดังนี้

1. พิจารณาจากวิธีการที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1.1 การแยกข้อคำถามเพื่อวิเคราะห์ผลจากการวัดทัศนคติต่ออาชีพครู ออกเป็นค่าน ๆ โดยรวมคะแนนจากข้อย่อยหลาย ๆ ข้อคำถามเข้าด้วยกันนั้น อาจทำให้ ส่วนที่แตกต่างกันถูกลบเลือนหายไปไม่ปรากฏให้เห็นชัดเจน

1.2 การศึกษาทัศนคติต่ออาชีพครูครั้งนี้ ศึกษาโดยการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิต ระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบคะแนนของนิสิตต่างกลุ่มกัน (Cross Sectional Study) ฉะนั้นข้อมูลที่นำมาเปรียบเทียบกันนั้น ย่อมแสดงถึงความมากน้อยต่างกันหรือไม่ต่างกันอยู่แล้วตั้งแต่ก่อนเข้าศึกษาในวิทยาลัยวิชาการศึกษาคด้วย

2. พิจารณาจากสภาพแวดล้อม

2.1 สภาพของสังคมที่ต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่ได้มีผู้ทำการวิจัยมาแล้ว เช่นของ เมชเชอร์ ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคนในสังคมอเมริกัน ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ อันได้แก่ วัฒนธรรม ค่านิยม ล้วนแตกต่างจากสังคมไทยทั้งสิ้น

2.2 การวิจัยต่างวาระกัน สภาพของเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป ความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด อันเป็นส่วนประกอบในการแสดงถึงทัศนคติต่ออาชีพของคนในสังคมก็ย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย เห็นได้จากการที่คนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่มีรายได้สูง เช่นอาชีพวิศวกร

² Libscomb, *op. cit.*

³ สมหมาย กระจ่างลิขิต, เรื่องเดิม.

3. พิจารณาจากการฝึกฝนอบรมในสถานบันการศึกษา

การจัดสภาพการเรียนการสอน ตลอดถึงประสบการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับ
วิชาอาชีพครูที่จัดให้แก่บัณฑิตวิทยาลัยวิชาการศึกษายังไม่พอที่จะเอื้ออำนวยในการเสริมสร้าง
ทัศนคติที่ศรัทธาอาชีพครู

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย